

Naslov: IDEJNOG KONCEPTA ZA FONDA ZA KONFISKOVANU IMOVINU

Sažetak idejnog koncepta

Opšte informacije	
Naslov	Idejni koncept za Fond za konfiskovanu imovinu
Vodeće ministarstvo	Ministarstvo pravde, Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanim imovinom
Osoba za kontakt	Fadil Bunjaku, v.d. Generalni direktor AUZKI
Program Vlade	Prioritet, Vladavina prava deo 2.2
Strateški prioritet	Program Vlade Republike Kosovo za period 2021-2025 Unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanim imovinom i formiranje namenskog fonda od tako prikupljene imovine ¹ ; Plan rada Strateški cilj 5 (pet) Razvoj profesionalnih kapaciteta za efikasno funkcionisanje pravosudnog sistema, kao jedan od svojih strateških ciljeva definisalo unapređenje sistema

¹ Program Vlade Republike Kosovo za period 2021- 2025, Spisak ciljeva Ministarstva pravde za program Vlade za period 2017-2021.

	upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom i odredilo formiranje fonda za konfiskovanu imovinu ² putem izrade posebnog zakona ili putem izmene i dopune Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom tako da se predvidi fond za konfiskovanu imovinu i propišu nadležni organi zaduženi za rad sa tim fondom.
--	--

Odluka	
Glavno pitanje	Osnivanje Fonda za konfiskovanu imovinu.
Sažetak sa konsultacija	Preliminarne konsultacije i javne konsultacije sprovedene su putem onlajn platforme
	Treća opcija je predložena opcija
Predložena opcija	Popuniti posle konsultacija

² Videti meru 5.2 Unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom u Strateškom razvojnom planu Ministarstva pravde za period 2018-2021, Priština, oktobar 2018. godine. Link <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/3AC6E9A1-397D-47E0-8804-78A1E04D301A.pdf>

Glavni očekivani uticaji	
Budžetske implikacije	Sledeće tabele daju budžetske uticaje
Ekonomski uticaji	Ne očekuju se relevantni uticaji u ovoj kategoriji
Društveni uticaji	Uticaj na upravljanje – jednak tretman i bolje informisanje javnosti; zakonska prava i obezbeđenje za regulisanje fonda za konfiskaciju
Uticaji na ljudska prava	Ne očekuju se kršenja ljudskih prava
Ekološki uticaji	Ne očekuju se relevantni uticaji u ovoj kategoriji

Naredni koraci	
Kratkoročni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada i usvajanje izmena i dopuna Zakona o upravljanju zaplenjenom ili oduzetom imovinom 2) Informisanje institucija odgovornih za ovu novu politiku

Srednjoročni	Usklađivanje ove izmene za fond za konfiskaciju sa drugim zakonima
---------------------	--

UVOD

Slika 1: Tabela sa opštim informacijama o idejnom dokumentu

Naslov	Idejni koncept za Fond za konfiskovanu imovinu
Vodeće ministarstvo	Ministarstvo pravde, Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom
Osoba za kontakt	Fadil Bunjaku, v.d. Generalni direktor AUZKI
Operacioni strateški plan	Prioritet, Vladavina prava 2 deo
Strateški prioritet	<p>Program Vlade Republike Kosovo za period 2021-2025</p> <p>Unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom i formiranje namenskog fonda od tako prikupljene imovine</p> <p>Plan rada Strateški cilj 5 (pet) Razvoj profesionalnih kapaciteta za efikasno funkcionisanje pravosudnog sistema, kao jedan od svojih strateških ciljeva definisalo unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom i odredilo formiranje fonda za konfiskovanu imovinu putem izrade posebnog zakona ili putem izmene i dopune Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom tako da se predvidi fond za konfiskovanu imovinu i propišu nadležni organi zaduženi za rad sa tim fondom.</p>

Idejni koncept za izradu nacrtu zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

Radna grupa	<ol style="list-style-type: none">1. Fadil Bunjaku, v.d. Generalni direktor AUZKI; predsedavajući;2. Ruždi Osmani, rukovodilac Odseka za evropske integracije; OEIKP, MP, zamenik predsedavajućeg3. Arben Ismajli, tužilac - Državno tužilaštvo, član4. Fidan Hodža, sudija, Osnovni sud u Prizrenu, član;5. Valjmira Uka, viša pravna službenica, PS, MP, članica;6. Aslan Kukaj, načelnik Sektora finansija, OBF, član;7. Ljiridona Zećiri, viša službenica za evropske integracije, članica, AUZKI8. Fljorentina Bećiraj, koordinatorica Jedinice za ljudskih prava, članica9. Ćendresa Mustafa, v.d. rukovodilac Odseka za komunikacije sa javnošću, članica10. Aljberita Hiseni, viša pravna službenica, KP, članica11. Aljba Bonjaku, viša službenica za koordinaciju politika SKV/KP, članica12. Gzim Bisljimi, viši budžetski analitičar/MF, član13. Kuštrim Canoli, viši službenik za planiranje politike, KSP/KP, član14. Adison Gara, viši službenik, Odsek za sudstvo i osnovna prava, MEI, član
--------------------	---

Poglavlje 1:

1.1 Definisane problema

Ministarstvo pravde kao deo Vlade Republike Kosovo, posebna i veoma važna celina koja je ostvarila aktivnosti koje omogućavaju najveću moguću efikasnost u oblasti pravosuđa, ovo Ministarstvo je u Strateškom razvojnom planu Ministarstva pravde, pod Ciljem 5 (pet) Razvoj profesionalnih kapaciteta za efikasno funkcionisanje pravosudnog sistema, kao jedan od svojih strateških ciljeva definisalo unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom i odredilo formiranje fonda za konfiskovanu imovinu putem izrade posebnog zakona ili putem izmene i dopune Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom tako da se predvidi fond za konfiskovanu imovinu i propišu nadležni organi zaduženi za rad sa tim fondom.³

Budući da je krivičnim zakonodavstvom i Zakonomo upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom⁴ već uređena materija konfiskovanja i upravljanja oduzetom imovinom, sad jedino ostaje da se kao vrlo važno pitanje što detaljnije uredi postupanje sa imovinom konfiskovanom na osnovu pravosnažne sudske odluke osnivanjem fonda za konfiskovanu imovinu i utvrđivanjem kriterijuma za korišćenje konfiskovane imovine.

³ takođe str. 10 i 34 (aktivnost 4 Formiranje „fonda“ za konfiskovanu imovinu)

⁴ Zakon br. 05/1-049 o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom, Službeni glasnik Republike Kosovo / br. 12 / 14. april 2016. godine, Priština. Link: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12360>

Za sada nemamo nijedan zakonski ili podzakonski akt koji bi uredio materiju fonda za konfiskovanu imovinu. Nepostojanje takvog zakona negativno utiče na izradu različitih programa čiji je cilj unapređenje institucija u borbi protiv kriminala i sticanja imovine kriminalnim radnjama. Stvaranje pravne osnove za fond za konfiskovanu imovinu otvorilo bi mogućnost da se konfiskovana imovina koristi za organe krivičnog pravosuđa koji daju doprinos konfiskovanju nezakonito stečene imovine (sudstvo, tužilaštvo, carina, JFI, AUZKI, za obeštećenje žrtvama, itd.) i za projekte vraćanja u društveno korisnu upotrebu, dok bi taj fond sam po sebi obuhvatao i korišćenje konfiskovane nepokretne imovine od strane organa na lokalu gde se ta imovina nalazi, kako bi se ista koristila za dobro zajednice.

Problem takođe leži u činjenici da Kosovo nije u skladu sa dobrom međunarodnom praksom koja zahteva od zemalja da uspostave mehanizam za odlučivanje o tome kako će koristiti oduzetu imovinu stecenu krivičnim delioma. Trenutno prihod od prodaje oduzete imovine ide u državni budžet u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, ne postoje odredbe o društvenoj ponovnoj upotrebi, postoje prepreke za prenos oduzete imovine na korišćenje od strane vlasti u skladu sa ZKP-om i ne postoje odredbe koje bi podsticale agencije za sprovođenje zakona i sudove iz fonda da poboljšaju učinak izvršenja⁵.

Zemlje iz regiona i EU, uredile su materiju korišćenja konfiskovane imovine i stvorile mogućnost da se ista koristi bilo za društvo bilo za određene programe za naknadu obeštećenja žrtvama, ali i kao podrška različitim programima lečenja zavisnika od opojnih droga, što je detaljnije obrađeno u daljem tekstu.

Osim toga, nedostatak budžetskih sredstava ograničio je razvoj različitih politika koje bi pomogle institucijama za sprovođenje zakona u izgradnji kapaciteta za borbu protiv kriminala. Nacionalna strategija Republike Kosovo za suzbijanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranje terorizma i finansijskih krivičnih dela za period 2019-2023⁶. godine, ističe potrebu da se obezbede adekvatni resursi za agencije koje su zadužene za borbu protiv organizovanog kriminala. Akcioni plan precizira veći broj dugoročnih aktivnosti koje utiču na državni budžet.

⁵ Projekat kosovskog privrednog kriminala (PECK III), Tehnički dokument, Pregled koncept papira koji je pripremila Ministarstvo pravde (Agencija za upravljanje zaplenjenom i oduzetom imovinom) za osnivanje Fonda za konfiskaciju, str5

⁶ Nacionalna strategija Republike Kosovo za suzbijanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranje terorizma i finansijskih krivičnih dela za period 2019-2023. godine. Link: <https://mf.rks-gov.net/desk/inc/media/DBA6BCC4-B875-4A30-9FDB-C144736597B2.pdf>

Donja tabela navodi relevantne strateške dokumente i zakonske i podzakonske propise koji uređuju materiju kojom se bavi ovaj idejni koncept. U njoj su tačno navedene institucije odgovorne za sprovođenje tih propisa kao i uloge i dužnosti institucija za sprovođenje tog zakona.

Slika 2: Relevantni dokumenti praktičnih politika, zakoni i podzakonski akti

Dokument praktične politike, zakonski ili podzakonski propis	Link do politike ili planskog dokumenta na internetu, ili do zakonskog akta u Službenom glasniku	Državna institucija (institucije) odgovorne za sprovođenje	Uloga i zadaci institucije (institucija)
ZAKONIK BR. 06/L-074 KRIVIČNI ZAKONIK REPUBLIKE KOSOVO	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18413	Ministarstvo pravde Sudovi	Izrada zakonskog propisa i nadzor nad njegovim sprovođenjem Sprovođenje zakonskog propisa: Kad sud utvrdi da je optuženi odgovoran za krivično delo i da je od tog dela stekao imovinu ili je koristio sredstvo da izvrši to delo, predmetna imovina se konfiskuje

			policijskom službeniku može se poveriti nadzor i kontrola nad privremeno oduzetim stvarima i imovinom, itd.
ZAKON br. 06/L-087 O PROŠIRENIM OVLAŠĆENJIMA ZA KONFISKOVANJE IMOVINE	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18337	Ministarstvo pravde Sudovi	Izrada zakonskog propisa i nadzor nad njegovim sprovođenjem Sprovođenje zakonskog propisa: Shodno ZPOKI, sud između ostalog odlučuje po zahtevu za verifikaciju imovine i drugim zahtevima tužioca, izdaje konačni restriktivni nalog, drži ročište za verifikaciju imovine a može da nastavi krivični postupak i postupak za prošireno konfiskovanje u slučaju smrti, odsustva, mentalnog poremećaja ili nesposobnosti optuženog, da konfiskuje nezakonito stečenu imovinu optuženog ⁹ itd. Sprovođenje zakonskog propisa: Na osnovu ZPOKI državni tužilac ovlašćen je da podnese zahtev za verifikaciju imovine osuđenog, dokaže da je imovina navedena u zahtevu za verifikaciju imovine vlasništvo optuženog, podnese zahtev za konačni restriktivni nalog,

⁹ Videti članove 5, 6, 9, 12. i 19. Zakona br. 06/l-087 o proširenim ovlašćenjima za konfiskovanje imovine.

			<p>pokrene postupak istrage u cilju konfiskovanja, može da zatraži nalog za otkrivanje informacija,¹⁰itd.</p>
<p>ZAKON br. 05/L-049</p> <p>O UPRAVLJANJU ZAPLENJENOM I KONFISKOVANOM IMOVINOM</p>	<p>https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12360</p>	<p>Ministarstvo pravde</p> <p>AUZKI</p>	<p>Izrada zakonskog propisa i nadzor nad sprovođenjem</p> <p>Sprovođenje zakonskog propisa: AUZKI čuva i upravlja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom uključujući skladištenje, privremeno čuvanje, prodaju imovine, izdavanje pod zakup, davanje na korišćenje bez naknade i procenu vrednosti konfiskovane imovine u skladu sa zakonom, raspolaganje novcem dobijenim od prodaje konfiskovane imovine u skladu sa zakonom i svaku drugu radnju potrebnu da se sačuva i održi vrednost imovine;¹¹ itd.</p>

¹⁰ Videti članove 5, 9, 10, 18. i 19. Zakona br. 06/1-087 o proširenim ovlašćenjima za konfiskovanje imovine.

¹¹ Videti član 2. Zakona br. 05/1-049 o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO MP br. 05 /2017 O NAČINU I POSTUPKU PRODAJE ZAPLENJENE POKRETNE IMOVINE	https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15442	Ministarstvo pravde AUZKI	Izrada zakonskog propisa i nadzor nad njegovim sprovođenjem Sprovođenje zakonskog propisa: Shodno ovom Administrativnom uputstvu, AUZKI vodi registar sve imovine preuzete na staranje, preuzima odgovornost za imovinu i preuzima samu imovinu, utvrđuje vrednost stvari, donosi poseban postupak za prodaju imovine, ¹² itd.
ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO MP/ br. 04/2017 O UTVRĐIVANJU TROŠKOVA ČUVANJA I SKLADIŠTENJA ZAPLENJENE I KONFISKOVANE IMOVINE	https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15317	Ministarstvo pravde AUZKI	Izrada zakonskog propisa i nadzor nad njegovim sprovođenjem Sprovođenje zakonskog propisa: Snosi troškove za upravljanje zaplenjenom imovinom.

¹² Videti članove 4, 5, 6. i 9. Administrativnog uputstva MP br. 05 /2017 o načinu i postupku prodaje zaplenjene pokretne imovine

1.2 Glavni problem

U nastavku je obrađen problem kojim se bavi ovaj idejni koncept zajedno sa razlozima za koje se procenjuje da su uticali na nastanak problema o kojem je reč. Posvetiće se pažnja i na dejstva koja su nastala a koja se mogu i dalje javljati kao posledica primećenih uzroka. Pored donje tabele, predstavljeni su i koreni problema koji se sastoje od glavnog problema i njegovih uzroka i dejstava. Oni su u narativnom delu analizirani na sledeći način.

DEJSTVA	- Neusaglašenost sa međunarodnim zahtevima;
	- Nezainteresovanost društva da doprinese borbi protiv kriminala i konfiskacije
	- Propust da se stimuliše pravosuđe da poveća učinak konfiskacije
GLAVNI PROBLEM	- Nemogućnost korišćenja oduzete imovine za društvenu ponovnu upotrebu, za obeštećenje žrtvama zločina, za izgradnju profesionalnih kapaciteta u oblasti konfiskacije. - Nepoštovanje preporuka Radne grupe za finansijsk delovanje
UZROCI	
	- Nepostojanje zakonskih odredbi za formiranje fonda za konfiskovanu imovinu

Slika 3: Koreni problema, uzroci i dejstva

U nastavku su navedeni neki od razloga koji predstavljaju prepreku da se oduzeta sredstva koriste za društvenu ponovnu upotrebu, da se obeštete žrtve zločina, da se poveća profesionalni kapacitet u oblasti konfiskacije.

Uzrok

- Nepostojanje zakonskih odredbi za formiranje fonda za konfiskovanu imovinu

Zaplena i konfiskovanje protivpravno stečene imovine je veliki izazov, zbog čega je borba protiv ove pojave ne samo teorijsko već i praktično pitanje koje određuje spremnost institucija da se bore protiv kriminala, ali su za uspešnu borbu potrebna finansijska sredstva i kompletirana pravna infrastruktura koja bi uticala na uspešnu borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Paralelno sa stvaranjem pravne infrastrukture za konfiskovanje i upravljanje konfiskovanom imovinom, potrebno je još da se ustanovi pravna osnova za raspodelu imovine konfiskovane zbog krivičnog dela.

S tim u vezi, kao što je već rečeno da Republika Kosovo nema zakon o fondu za konfiskovanu imovinu, ta činjenica o nepostojanju fonda za konfiskovanu imovinu istaknuta je i u analizi eksperata sa projekta koji je finansirala EU kao podršku kosovskim institucijama u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije i nasilnog ekstremizma, gde je rečeno sledeće: „Od avgusta 2017. godine, skoro tri godine posle izveštaja sa projekta ‘PECK’, Kosovo još uvek nije osnovalo fond za konfiskovanu imovinu“. Takođe, Republika Kosovo nije u celosti postupila prema preporuci 38 FATF koja kaže sledeće: „Zemlje treba da razmotre pitanje formiranja fonda za konfiskovanu imovinu, iz kojeg će celokupna ili jedan deo konfiskovane imovine biti namenjen za sprovođenje zakona, zdravstvo, obrazovanje, ili za druge odgovarajuće namene¹³“ ...

¹³ Tumačenje uz Preporuku 38 (Uzajamna pravna pomoć: zamrzavanje i konfiskovanje imovine) Zemlje treba da razmotre pitanje formiranja fonda za konfiskovanu imovinu, iz kojeg će celokupna ili jedan deo konfiskovane imovine biti namenjen za sprovođenje zakona, zdravstvo, obrazovanje, ili za druge odgovarajuće namene. Zemlje treba da preduzmu mere potrebne da im omoguće da konfiskovanu imovinu dele uzajamno ili sa drugim zemljama, naročito kad konfiskacija neposredno ili posredno proistekne iz koordinisanih radnji u sprovođenju zakona. Link: <https://ëëë.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

Idejni koncept za izradu nacrtu zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom, kao odgovorna za čuvanje i upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom koja joj je poverena odlukom suda, preuzima radnje u izvršenju odluka dobijenih od suda i konfiskovanu imovinu prodaje a prihod ostvaren od prodaje prebacuje u budžet Republike Kosovo, ali osim toga, Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom i AUZKI ne predviđa ponovno korišćenje takve imovine u društvene svrhe niti formiranje nekog fonda za konfiskovanu imovinu koji bi omogućio da se deo prihoda od prodaje konfiskovane imovine koristi u društvene namene ili za potrebe vlade.

Za sada, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo¹⁴, tretira korišćenje konfiskovane imovine, time što propisuje sledeće:

„Državni tužilac može zatraži da se zgrada, nepokretna imovina, pokretna imovima ili aktiva stavi na raspolaganje Vladi Kosova“.

„Ako su sredstva konfiskovana neposredno ili na osnovu stava 3. ovog člana, državni tužilac, oštećeni ili zaštitnik žrtve može zatražiti da se ta sredstva iskoriste za obeštećenje oštećenog. Preostala sredstva prenose se u državni budžet“.

„Nalog iz stava 1 ovog člana naložiće Agenciji za upravljanje zaplenjenom ili konfiskovanom imovinom da proda, likvidira ili ima u posedu zgradu, nepokretnu imovinu, pokretnu imovinu ili aktivu. Ako je podnet zahtev iz stava 5 ovog člana, sud može da naloži naknadu štete oštećenom. Sudeći sudija pojedinac ili pretresno veće mogu da odrede dodatne uslove u vezo sa korišćenjem imovine, ako je imovina u posedu Vlade“.

¹⁴ videti član 284. Zakonika o krivičnom postupku br. 04/1-123, Službeni glasnik Republike Kosovo / br. 37 / 28. decembar 2012. godine, Priština. Link: <https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2861>

Takođe, *na zahtev državnog tužioca, automobili ili avioni koji su trajno oduzeti mogu se preneti Vladi Kosova na korišćenje, ako takav prenos ne bi umanjio mogućnosti oštećenog da dobije obeštećenje*¹⁵.

Međutim, ove zakonske odredbe nisu dovoljne i ne uređuju pitanje korišćenja konfiskovane imovine u društveno korisne svrhe, a i žrtvama je teško da ostvare pravo na obeštećenje kad se uzme u obzir činjenica da žrtve nisu upoznate sa procesnim pravima.

Mnoge zemlje iz regiona formirale su svoj fond za konfiskovanu imovinu u kojem drže imovinu i novac prikupljen od konfiskovane imovine, s tim da se novac iz fonda za konfiskovanu imovinu može deliti u društveno korisne svrhe, žrtvama kriminala, za finansiranje agencija za sprovođenje zakona i pravosuđu za kontinuirano jačanje kapaciteta za borbu protiv kriminala uz pomoć trajnih napora za dalje konfiskacije.

O nedostatku politike korišćenja konfiskovane imovine izvestili su i međunarodni akteri, a kreiranje takve politike predviđeno je kao hitno pitanje, tako da ovim idejnim konceptom nastojimo da razrešimo nedostatke važećeg zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom, radi pisanja novog zakona tako da uzme u obzir ove nedostatke i stvori pravni osnov za formiranje fonda za konfiskovanu imovinu.

Revidiranje zakonskog okvira za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom na Kosovu i formiranje pravnog osnova za fond za konfiskovanu imovinu uradiće se u sklopu unapređenja pravnog i institucionalnog okvira u funkciji vladavine reda i zakona u skladu sa utvrđenim prioritetima i ciljevima Vlade Kosova.

¹⁵ Isto, član 115. stav 6,

Dejstva -

U kontekstu navedenog, uzroci osnovnog problema uticali su na pojavu nepoštovanja međunarodnih zahteva, nezainteresovanost društva da doprinese borbi protiv kriminala i konfiskacije, nestimulisanje pravosuđa da poveća učinak konfiskacije. .

Dejstvo 1 - Neusaglašenost sa međunarodnim zahtevima

Međunarodni standardi u borbi protiv pranja novca i finansiranja i širenja terorizma i Preporuke FATF¹⁶ zahtevaju od zemalja i država da formiraju fond za konfiskovanu imovinu iz kojeg će deo imovine ili celokupna imovina biti namenjena za korišćenje od strane institucija koje sprovode zakone, zdravstva, obrazovanja, itd.

Gore navedeni uzroci i odsustvo zakonskih odredbi za raspodelu imovine konfiskovane po osnovu izvršenih krivičnih dela učinili su da Kosovo ne ispunjava u celosti kriterijum 38 FATF, pri čemu je ocenjeno da je Kosovo delimično usaglašano sa preporukom 38 FATF.

Dejstvo 2 - Nezainteresovanost društva da doprinese borbi protiv kriminala i konfiskacije

Nedostatak fonda za konfiskaciju utiče na slabu zainteresovanost društva za pokretanje krivičnog postupka koji bi usledio nakon oduzimanja imovine koja je pribavljena ili upotrebljena u izvršenju krivičnog dela, dok sa druge strane osnivanje fonda koji bi bi takođe sadržao komponentu korišćenja alata koji su zaplenjeni od kriminalaca, za projekte koji će koristiti građanima Kosova uopšte, a posebno žrtvama zločina.

¹⁶ Istaknuto je “Kriterijum 38. “Zemlje treba da razmotre pitanje formiranja fonda za konfiskovanu imovinu, iz kojeg će celokupna ili jedan deo konfiskovane imovine biti namenjen za sprovođenje zakona, zdravstvo, obrazovanje, ili za druge odgovarajuće namene¹⁶”...Link: <https://ëëë.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

Korišćenje sredstava koja su deo Fonda za konfiskaciju za određene socijalne programe ili za dobrobit zajednice utiče na izgradnju poverenja građana u organe pravosuđa i biće razumnije od samog korišćenja za institucije vlasti.

U ovom kontekstu, treba snažno naglasiti da će fond koji nema značajne komponente za društvenu ponovnu upotrebu, već distribuira konfiskovanu imovinu samo u korist vlade i/ili agencija za sprovođenje zakona, biti kritikovan zbog zanemarivanja potreba zajednice, posebno u kontekstu budžetskih briga Kosova¹⁷.

Dejstvo 3 - Propust da se stimuliše pravosuđe da poveća učinak konfiskacije

Uprkos zakonskom okviru koji je na snazi koji reguliše pitanje konfiskacije i njeno upravljanje, broj slučajeva oduzimanja imovine trenutno ostaje nizak, uprkos činjenici da je nedavno usvojen Zakon o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine, čime bi se učinak takođe povećao. Pogođena stimulacijom organa za sprovođenje zakona koji se bave oduzimanjem imovine, posebno tužilaštva i pravosuđa.

¹⁷ Projekat kosovskog privrednog kriminala (PECK III), Tehnički dokument, Pregled koncept papira koji je pripremila Ministarstvo pravde (Agencija za upravljanje zaplenjenom i oduzetom imovinom) za osnivanje Fonda za konfiskaciju, str14

Zainteresovane strane prema definiciji problema

U donjoj tabeli nabrojane su zainteresovane strane.

Slika 4: Pregled zainteresovanih strana u vezi sa definicijom problema

<i>Naziv zainteresovane strane</i>	<i>Uzrok (uzroci) i dejstvo (dejstva) koji se odnose na stranu</i>	<i>Način na koji je strana povezana sa tim uzrokom (uzrocima) odnosno dejstvom (dejstvima)</i>
Ministarstvo pravde / Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom	Nedostatak odredbi za osnivanje fonda za konfiskaciju	Nedostatak zakonskih odredbi za korišćenje imovinske koristi stečene kriminalom u institucionalne i društvene svrhe
Državno tužilaštvo	Mogućnost za međuinstitucionalne aktivnosti koje utiču na izgradnju profesionalnih kapaciteta	Funkciju krivičnog gonjenja vrši državni tužilac koji je nezavisni organ u sprovođenju zakona o krivičnom gonjenju izvršilaca krivičnih dela.

Poglavlje 2: Ciljevi

Ciljevi kojima se bavi ovaj idejni koncept definisani su u Programu Vlade Republike Kosovo za period 2017-2021. godine, ali su takođe posebno obrađeni za potrebe ovog idejnog koncepta, kao u nastavku.

Slika 5 ciljevi

Relevantni ciljevi	Naziv relevantnog planskog dokumenta
<i>Strateški cilj 2</i> , Unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom putem formiranja namenskog fonda od prikupljene imovine	Program Vlade Republike Kosovo za period 2021-2025. godine
<i>Specifični cilj</i> : Stvaranje fonda za konfiskaciju kroz izmene i dopune Zakona br. 05 / L-049 o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom	Ovaj cilj naveden je za potrebe ovog idejnog koncepta.?
<i>Strateški cilj</i> : Unapređenje sistema upravljanja zaplenjenom i konfiskovanom imovinom	Strateški razvojni plan Ministarstva pravde za period 2018-2021. godine
<i>Specifični cilj</i> : Formiranje fonda za konfiskovanu imovinu (<i>Korišćenje konfiskovane imovine od strane institucija koje sprovode zakon i njena ponovna društveno korisna upotreba, i korišćenje za obeštećenje žrtvama zločina predviđenih relevantnim zakonima</i>)	Program Vlade Republike Kosovo za period 2021-2025. godine

Poglavlje 3: Opcije

Ovaj idejni koncept obradio je sve opcije koje se mogu primeniti u oblasti konfiskovanja imovine i formiranja fonda za konfiskovanu imovinu. Kao što je već istaknuto, sve ovo se radi da bi ishod proistekao iz ovog idejnog koncepta bio što bliži savremenim međunarodnim standardima u ovoj oblasti a samim tim unapredio stanje u zemlji.

Zbog toga idejni koncept obrađuje tri glavne opcije:

Opcija: *status quo (bez ikakve promene)* u kojoj će tekuća situacija i teškoće koje je prate u praksi nastaviti da postoje;

Opcija: *poboljšanje primene važećeg pravnog okvira bez zakonodavnih promena*, kao opcija koja, iako ima potencijala da reši neke od problema utvrđenih u ovom idejnom konceptu, ipak nudi delimično rešavanje problema; i na kraju

Opcija: *zakonodavne promene* koja predviđa izradu novog zakona o AUZKI i formiranje fonda za konfiskovanu imovinu, a koji u sebi sadrži:

- Uspostavljanje opšte pravne infrastrukture za korišćenje konfiskovane imovine uz pomoć formiranja fonda za konfiskovanu imovinu.
- Poboljšanje efikasnosti i delotvornosti u upravljanju zaplenjenom ili konfiskovanim imovinom
- Omogućavanje da se deo fonda za konfiskovanu imovinu može koristiti za obeštećenje žrtava zločina

Pre nego što razradimo utvrđene opcije, u nastavku dajemo nekoliko primera prakse iz zemalja iz regiona.

Slika 5. Uporedna analiza

Materija	Način na koji je uređena
<p>Korišćenje konfiskovane imovine</p>	<p><u>Albanija;</u></p> <p>U Albaniji, pitanje korišćenja konfiskovane imovine uređeno je na način koji se zasniva na preporukama Međuresornog savetodavnog komiteta eksperata za mere protiv organizovanog kriminala i na izveštaju o tehničko-finansijskoj proceni Agencije za zaplenjenu i konfiskovanu imovinu, odlučeno je o načinu korišćenja konfiskovane imovine.</p> <p>Takođe, zaseban fond u kojem se drži novac od konfiskovane imovine za potencijalnu upotrebu u projektima državne i društvene zajednice propisan je u članu 37. Zakona br. 10192 od 2009. godine izmenjenog i dopunjenog 2017. godine, kao Specijalni fond za suzbijanje kriminala. Novac prikupljen od primene ovog zakona ide kao doprinos u zaseban fond za suzbijanje kriminala i pravnu edukaciju. Specijalni fond i njegov iznos propisani su godišnjim zakonom o budžetu.</p>
	<p><u>Španija</u></p> <p>Ova zemlja im poseban fond u kojem se drži novac konfiskovan od krivičnih dela vezanih za drogu, a koji se koristi samo za programe rehabilitacije zavisnika od opojnih droga.</p>
	<p><u>Francuska</u></p>

	U Francuskoj, imovina konfiskovana u krivičnim istragama zločina povezanih sa drogom prenosi se u Fond de konkur (Fond za pomoć od droga) i dodeljuje 35% za nacionalnu policiju, 25% za žandarmeriju, 20% za Ministarstvo pravde, 10% za Carinu i 10% za Ministarstvo zdravlja.
	<u>Velika Britanija</u> Ova zemlja ima 2 (dva) sistema. Jedan važi za Škotsku (program namirenja) a drugi za Englesku i Vels. Za Englesku i Vels, fond se koristi za društvene svrhe a takođe se koristi i za vladu /pravnu državu za fond za konfiskovanje i korišćenje imovine.

Opcija 1: Opcija status quo (bez nikakvih promena)

Postojeće odredbe ne uređuju detaljno korišćenje konfiskovane imovine a za sada ne postoji fond za konfiskovanu imovinu. Nemenjanje sadašnje politike onemogućilo bi korišćenje konfiskovane imovine, dok Kosovo ne bi uspeo da ispoštuje preporuke koje je dala EU.

Problemi na koje je ukazala pravna analiza i dalje traju, odnosno neće biti donet zakon da se konfiskovana imovina može koristiti u društveno korisne ili vladine namene, niti će se novac prikupljen od konfiskovanih prihoda moći koristiti za programe obeštećenja žrtava.

Opcija 2: Poboljšanje primene važećeg pravnog okvira bez zakonodavnih promena

Druga opcija omogućava poboljšanje primene važećeg pravnog okvira bez konkretnih zakonodavnih promena; sada se Krivični zakonik i Zakonik o krivičnom postupku Kosova primenjuju na korišćenje konfiskovane imovine, odnosno mogućnost za korišćenje konfiskovane imovine propisana je u članu 284. Zakonika o krivičnom postupku koji omogućava

Idejni koncept za izradu nacрта zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

da tužilaštvo podnese zahtev sudu za prodaju konfiskovane imovine a da se prihod od prodaje koristi za obeštećenje oštećenih lica. Preostala sredstva prenose se u državni budžet.

Takođe, član 115. stav 6. ZKPK propisuje da na zahtev državnog tužioca, automobili ili avioni koji su trajno oduzeti mogu se preneti Vladi Kosova na korišćenje, ako takav prenos ne bi umanjio mogućnosti oštećenog da dobije obeštećenje.

Međutim, smatramo da je ovo pravo teško ostvariti u praksi kad se ima u vidu činjenica da žrtve nisu dovoljno informisane o svojim pravima koje mogu da ostvare u toku postupka.

Takođe, tačka u kojoj dolazi do zastoja u primeni tih odredbi jeste to što ne otvara mogućnosti za korišćenje konfiskovane imovine za određene programe institucija u cilju povećanja kapaciteta za istragu krivičnih dela i konfiskovanje imovine.

Što se tiče prodaje nepokretne imovine, ova opcija je nedovoljna jer ne pruža dovoljni pravni osnov za prodaju nepokretne imovine kad se ima u vidu da važeći zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanim imovinom uređuje postupak prodaje konfiskovane pokretne imovine, ali ne otklanja postojeće probleme u smislu postupka za izdavanje imovine pod zakup.

Opcija 3: Promena postojeće politike

Radna grupa, nakon što je identifikovala probleme korišćenja oduzete imovine i važećeg zakona o upravljanju zaplenjenom i oduzetom imovinom, smatra da je treća opcija kroz redovni budžetski proces, kako je opisano u četvrtom delu Zakona o upravljanju javnim finansijama. Finansije i odgovornost.

Ove izmene će upotpuniti pravnu infrastrukturu u oblasti tretmana zaplenjene i konfiskovane imovine, gde će pored administracije regulisati oblast korišćenja imovine od strane institucija za sprovođenje zakona Republike Kosovo i omogućiće društvenu ponovnu upotrebu konfiskovane imovine i bi pomogao Kosovu u izdvajanju dovoljnih resursa koji će mu omogućiti da postigne ciljeve postavljene u strategijama i akcionim planovima, finansiranjem ovih resursa od samih kriminalaca.

Poglavlje 4: Utvrđivanje i procena budućih uticaja

Tabela u nastavku navodi najvažnije uticaje prepoznate kod prve dve opcije. S druge strane, uticaji kod treće opcije biće obrađeni odvojeno uzimajući u obzir prednosti koju je radna grupa dala toj opciji.

Slika 6. Sažetak opcija

Sažetak opcija			
Glavne karakteristike	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Glavne karakteristike opcije	Nema promena	Moj novi nacrt zakona	nije primenljivo (N/P)
Ekonomski uticaji	N/P	N/P	

Društveni uticaji	<p>Formiranje i bezbednost</p> <p>Izmena i dopuna Zakona o AUZKI i formiranje fonda za konfiskovanu imovinu je od suštinskog značaja za borbu protiv kriminala kao opšti cilj u svim zemljama sveta, a ni Kosovo nije izuzetak.</p> <p>Nastavak sadašnjeg stanja ne odražava potrebu za poboljšanjem i unapređenjem u ovoj oblasti. Kao što je utvrđeno u definisanju problema, u praksi su prepoznati brojni problemi koji važeći pravni okvir za oblast konfiskovanja imovine čine neefikasnim i nefunkcionalnim.</p> <p>Imajući u vidu datu situaciju, može se zaključiti da sa društvenog aspekta, postojeća zakonodavna šema nema neki pozitivan uticaj.</p>	<p>Formiranje i bezbednost</p> <p>Zakonske mere predložene uz drugu opciju mogu imati pozitivan društveni uticaj, pošto sve one imaju za cilj efikasniju primenu sistema konfiskovanja u zemlji a samim tim i bolju borbu protiv kriminala i veću bezbednost u zemlji.</p>	
Ekološki uticaji	/	/	
Uticaji na osnovna prava	/	/	
Rodni uticaji	Postojeća pravna infrastruktura nema neposredan rodni uticaj, pošto	Mere predložene uz Opciju 2 nemaju neposredni rodni	

	važeći zakon uređuje pitanja koja nisu rodno specifična.	uticaj, budući da važeći zakoni ne uređuju rodno određenu materiju.	
Utjecaji na socijalnu jednakost	Bez uticaja	Bez uticaja	
Utjecaji na omladinu	Bez uticaja	Bez uticaja	
Utjecaji na administrativno opterećenje	/	/	
Utjecaji na MSP	/	/	
Budžetske implikacije	<p>Ova opcija nema dodatnih troškova koji bi opreretili budžet Kosova.</p> <p>Procena budžetske implikacije predstavljena je u priloženom dokumentu [koji će biti urađen u kasnijim fazama izrade ovog idejnog koncepta].</p>	<p>Ova opcija ima jedan dodatni nominalni trošak koji opterećuje budžet Kosova s obzirom na sredstva koja treba uložiti u izgradnju ljudskih resursa i profesionalnih kapaciteta</p> <p>Procena budžetske implikacije predstavljena je u priloženom dokumentu [koji će biti urađen u kasnijim fazama izrade ovog idejnog koncepta].</p>	

Pošto izgleda da je treća opcija ona koju preporučuju članovi radne grupe, uticaji ove opcije zaslužuju da budu obrađeni detaljnije i odvojeno od uticaja ostale dve opcije.

Kategorija mogućih uticaja	Opcija 3
-----------------------------------	-----------------

Ekonomski uticaji	<i>Ekonomski rast</i> Predložene mere za dopunu izmene i dopune zakona o upravljanju zaplenjenom i oduzetom imovinom imaju pozitivne ekonomske efekte. To je zbog činjenice da će se deo oduzetih materijalnih dobara koji isteku iz prodaje ili zaplene koristiti u korist društva.
Društveni uticaji	<i>Kriminal i bezbednost</i> Mere predložene uz ovu opciju imaće višestruki pozitivan društveni uticaj.
Ekološki uticaji	N/P
Uticaji na osnovna prava	
Rodni uticaji	
Uticaji na socijalnu jednakost	Bez uticaja.
Uticaji na omladinu	Bez uticaja.
Uticaji na administrativno opterećenje	/
Uticaji na MSP	/
Budžetske implikacije	Procena budžetske implikacije predstavljena je u priloženom dokumentu [koji će biti urađen u kasnijim fazama izrade ovog idejnog koncepta].

Uzimanje u obzir drugu opciju i preporučenu opciju razjasniće situaciju u pogledu prodaje konfiskovane pokretne kao i nepokretne imovine, ustanoviće postupak za izdavanje pod kiriju zaplenjene i konfiskovane imovine, a takođe stвориće najefikasniji mehanizam sa najnižim troškovima za upravljanje, stвориće jedan fond za konfiskovanu imovinu. Bitno pitanje koje će se definisati je korišćenje imovine od strane države.

Takvo ponovno korišćenje imovine treba preduzeti u slučajevima kad upravni odbor fonda za konfiskovanu imovinu posle tehničke procene imovine od strane AUZKI oceni da istu treba da koriste državne institucije, ili je preda na korišćenje lokalnim institucijama. Dakle, posle konfiskacije mogu postojati slučajevi da imovinu ponovo koristi država ili građansko društvo. Odluku o ponovnom korišćenju (posle konfiskacije) treba da donese Upravni odbor fonda za konfiskovanu imovinu nakon predstavljanja spiska imovine od AUZKI.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Tokom celog procesa pisanja nacrtu, Ministarstvo pravde / Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanim imovinom vodiće računa o predlozima raznih relevantnih aktera, konsultacijama sa stručnjacima iz navedene oblasti i konsultacijama sa građanskim društvom. Oblici komunikacije bile su različite, počev od sastanaka, radnih grupa i publikacija na zvaničnoj internet stranici Ministarstva Pravde i drugih nadležnih institucija, komunikacija bila aktivna, neposredna i konstruktivna.

Da bi komunikacija bila korisnija, vrši se elektronskim i štampanim sredstvima javnog komuniciranja.

Okrugle stolove i konferencije organizovala je agencija u saradnji sa EU projektom PECK III

U nastavku, prikazani su tabelarno koraci koje je Ministarstvo pravde preduzelo i koje će tek preduzeti u vezi sa komunikacijom i konsultacijama za idejni koncept za formiranje fonda za konfiskovanu imovinu putem izmene i dopune Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanim imovinom.

Slika 7. Konsultacije

<i>Proces konsultacija ima za cilj:</i>						
pribavljanje svih mišljenja od strana koje su bile i koje su uključene u sprovođenje važećeg zakona, počev od problema, preko nastalih dejstava u praksi, do promena koje treba predvideti kod izmene i dopune zakona.						
Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnost	Komunikacija / objavljivanje	Zacrtani rok	Potreban budžet	Odgovorno lice
Sastanak za prezentaciju sadržaja koji će biti obuhvaćeni prvim nacrtom	Članovi radne grupe	Sastanak	Poziv elektronskom poštom			Fadilj Bunjaku
Prijem komentara u vezi sa prezentacijom na prethodnoj radionici	Članovi radne grupe	Komentari	Poziv elektronskom poštom			Fadilj
Prethodne konsultacije sa zainteresovanim stranama o dobijanju potencijalnih komentara na prvi nacrt	Izabrani članovi radne grupe	Sastanak	Poziv elektronskom poštom			

Finalizacija nacрта	Članovi radne grupe		Distribucija elektronskom poštom			
Sastanak radne grupe za diskusiju o nacrtu	Učesnici radne grupe	Radionica	Distribucija dokumenata i komentara			
Javne pisane konsultacije	Sve zainteresovane strane	Elektronske konsultacije preko platforme za javne konsultacije;	Onlajn platforma za konsultacije	15 radnih dana		Ljulzim Bećiri
Sastanak sa zainteresovanim stranama	Predstavnici sudstva, tužilaštva, policije i drugih institucija kao i građanskog društva	Radionica	Poziv elektronskom poštom			Fadilj Bunjaku

Poglavlje 6: Poređenje opcija

Da bi se razrešio problem predstavljen u ovoj analizi, razmatrane su tri opcije: opcija bez promena, prema kojoj bi se nastavila postojeća situacija a time i teškoće koje se javljaju u praksi; opcija 2, poboljšanje primene važećeg pravnog okvira bez zakonodavnih promena; i opcija 3 koja u sebi sadrži izmene zakonodavstva, odnosno izmene i dopune zakona AUZKI gde će biti omogućeno formiranje fonda za konfiskaciju.

Analiza opcija

Opcija 1 (*status quo*)

Nedostajće zakonske odredbe za stvaranje fonda za konfiskaciju, korišćenje imovine oduzete krivičnim delima u društvene svrhe i neće biti povećanja učinka oduzimanja.

Sažetak opcije:

- Problemi utvrđeni u pravnoj analizi nastavljaju se.
- Neće biti zakona koji propisuje da se konfiskovana imovina može koristiti za potrebe društva ili vlade
- Neusaglašenost sa međunarodnim zahtevima
- Zastoj u konfiskovanju imovine

Opcija 2 Poboljšana primena važećeg pravnog okvira bez zakonodavnih promena

Opređenje za opciju poboljšanja primene važećeg pravnog okvira bez zakonodavnih promena može biti efikasnija primena normi u pogledu obeštećenja žrtvama ukoliko bi se sproveda kampanja informisanja javnog mnjenja o njihovim procesnim pravima, ali bi broj konfiskacija i dalje bio mali, s tim da se ne bi postiglo ispunjenje preporuke 38 FATF, s

obzirom na činjenicu da Kosovo nema svoj fond za konfiskovanu imovinu te bi zbog toga usledila ocena da je delimično ispunjena preporuka 38 FATF.

Opcija 3 Izmena postojeće politike

Promena postojeće politike o formiranju Fonda za oduzimanje izmenom Zakona o upravljanju zaplenjenom i oduzetom imovinom, omogućava formiranje fonda od prodaje imovine čija se sredstva mogu koristiti za obeštećenje oštećenih i ponovno korišćenje za socijalne ili vladine svrhe.

Procedura bi bila uređena na način da će Upravni odbor Fonda za konfiskaciju nakon prijema obaveštenja agencije za sredstva koja se nalaze na povereničkom računu u CBK (kojim upravlja AUZKI) i drugu oduzetu imovinu odlučiti o njihovo odredište na osnovu procentualne stope. Odluke Upravnog saveta će izvršavati AUZKI.

Sažetak opcije

Prednosti fonda za konfiskovanu imovinu između ostalog su sledeće:

- Usaglašenost sa međunarodnim zahtevima.
- Poboljšan učinak konfiskacije.
- Dodatno angažovanje kosovskih građana u borbi protiv organizovanog kriminala i konfiskovanje uz ponovno društveno korisno korišćenje konfiskovane imovine i novca

Uporedna tabla ove tri opcije

Slika 8: Poređenje opcija

Metoda poređenja: Analiza više kriterijuma			
	Opcija 1: <i>Status quo</i>	Opcija 2: <i>Povoljšanje primene zakona bez promene zakonskih propisa</i>	Opcija 3: Formiranje fonda za konfiskovanu imovinu putem izmena i dopuna Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom
Shodni pozitivni troškovi	Može doći do pozitivnih efekata zbog povećane efikasnosti agencija za sprovođenje zakona.	Mogućnost da se poveća broj zahteva za obeštećenje žrtava, ali ne i porast konfiskovanja imovine.	Povećaće se broj i vrednost imovine.
		Može se povećati profesionalni kapacitet u odnosnim institucijama.	Povećaće se državni budžet.

Shodni negativni troškovi	Izazovi u dužnoj preventivnoj i korektivnoj borbi protiv kriminala.		
	Zabuna u pogledu opšteg duha sistema.	Ne ostvaruje se optimalna demotivacija kriminala.	
	Doprinosi percepciji o neodgovarajućem i neprofesionalnom radu institucija u pogledu konfiskacije imovine stečene krivičnim delima.		

	Nema poboljšanja u krivi slučajeva konfiskovanja imovine.		
Shodni troškovi	Izrađena je procena uticaja na budžet u kojoj su dati svi detalji troškova		
Procena očekivanih budžetskih implikacija			
Zaključak	Na osnovu Uredbe br. 34/2012 o isplati plata i naknada predsednicima/predsednicima i članovima odbora za razmatranje žalbi, komisija i revizija, finansijskog izveštavanja Saveta Kosova, kao i Administrativnog uputstva br. 11/2010 o osnivanju i Rad odbora za reviziju u subjektima javnog sektora uzet kao model za funkcionisanje odbora direktora predviđen ovim koncept dokumentom, godišnji trošak budžeta iznosiće 3.276,00 €		

Poglavlje 7: Zaključak i naredni koraci

Konsultacije

Konsultacije sa stručnjacima (van Vlade, sa univerziteta ili iz Agencije)

Idejni koncept za izradu nacрта zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

Konsultacije o formiranju fonda za konfiskovanu imovinu i izmenama i dopunama Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom započete su ranije i to je bio jedan od zahteva koji je podnela AUZKI. Konsultacije su obavljene sa tužiocima, sudom i ekspertom sa projekta EK za dalju podršku kosovskim institucijama u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije i nasilnog ekstremizma.

Na sastancima sa sudovima, tužiocima, policijom, carinom i drugim institucijama za sprovođenje zakona svi su bili saglasni da ne dođe do zakonske kolizije i da treba definisati pitanja predloženim promenama.

U toku procene problema konsultovali smo se sa organima za sprovođenje zakona u zemlji i sa ekspertom EU za datu oblast.

Preporučujemo da se važeći Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom izmeni i dopuni tako da uvede postupke za prodaju konfiskovane nepokretne imovine, da uredi postupak izdavanja pod zakup; treba stvoriti osnov za fond za konfiskovanu imovinu koji će u sebi sadržati i opciju korišćenja imovine od strane institucija za sprovođenje zakona i građanskog društva.

Pored agencija za sprovođenje zakona, kao što je gore navedeno, dokument je distribuiran preko onlajn platforme, na kojoj nismo dobili komentara.

Ministarstvo pravde usredsrediće se na to da omogući učesnicima da se detaljno informišu o procesu rada na pisanju Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom. Način komunikacije biće u skladu sa Poslovníkom o radu Vlade. Odvijaće se u vidu sastanaka, radnih grupa, sastanaka sa interesnim grupama i publikacija na internet stranici. U zavisnosti od vremenskog trajanja rada na nacrtu zakona, komunikacija će biti neposredna i veoma konstruktivna kako je predviđeno važećim zakonima.

PRILOG 1: OBRAZAC ZA PROCENU EKONOMSKOG UTICAJA

Kategorija ekonomskih uticaja	Glavni uticaj	Očekuje li se ovakav uticaj?		Broj organizacija, kompanija odnosno pojedinaca na koje će uticati	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ¹⁸	Da li će se povećati postojeći broj radnih mesta?		X			
	Da li će se smanjiti postojeći broj radnih mesta?		X			
	Da li će uticati na visinu plaćanja?		X			
	Da li će uticati na lakše nalaženje radnog mesta?		X			
Poslovanje	Da li će uticati na pristup finansijama za firme?		X			
	Da li će određeni proizvodi nestati sa tržišta?		X			

	Da li će određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?		X			
	Da li će to primorati firme na zatvaranje?		X			
	Da li će se otvarati nove firme?		X			
Administrativna opterećenja	Da li će firme biti primorane da ispunjavaju obavezu davanja novih informacija?		X			
	Da li je pojednostavljena obaveza preduzeća za davanje informacija?		X			
Trgovina	Očekuju li se promene sadašnjih tokova uvoza?		X			
	Očekuju li se promene sadašnjih tokova izvoza?		X			
Transport	Da li će to uticati na način prevoza putnika odnosno robe?		X			
	Da li će doći do promena potrebnog vremena za prevoz putnika odnosno robe?		X			

Investicije	Očekuje li se da kompanije ulažu u nove delatnosti?		X			
	Očekuje li se da kompanije otkazu ili odlože ulaganja?		X			
	Da li će se povećati investiranja iz dijaspore?		X			
	Da li će se smanjiti investiranja iz dijaspore?		X			
	Da li će se povećati direktne strane investicije?		X			
	Da li će se smanjiti direktne strane investicije?		X			
Konkurentnost	Da li će se povećati cena proizvoda za firme, kao što je električna energija?		X			
	Da li će se smanjiti cena ulaznih elemenata za poslovanje, kao što je električna energija?		X			
	Ima li izgleda da se promovišu inovacije i istraživanje?		X			

	Ima li izgleda da inovacije i istraživanje budu ometeni?		X			
Uticiji na MSP	Da li su kompanije pogođene uticajem pretežno MSP?		X			
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj robe i usluga dostupnih firmama ili potrošačima?		X			
	Da li će se smanjiti broj robe i usluga dostupnih firmama ili potrošačima?		X			
	Da li će se povećati sadašnje cene robe i usluga?		X			
	Da li će se smanjiti sadašnje cene robe i usluga?		X			
Regionalni ekonomski uticaji	Da li će biti pogođen neki određen sektor poslovanja?		X			
	Da li je taj sektor koncentrisan u određenom regionu?		X			
	Da li će to uticati na budući ekonomski rast?	X				

Opšti ekonomski razvoj	Može li to uticati na stopu inflacije?		X			
------------------------	--	--	---	--	--	--

PRILOG 2: OBRAZAC ZA PROCENU DRUŠTVENOG UTICAJA

Kategorija društvenih uticaja	Glavni uticaj	Očekuje li se ovakav uticaj?		Broj organizacija, kompanija odnosno pojedinaca na koje će uticati	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta	Da li će se povećati postojeći broj radnih mesta?		X			
	Da li će se smanjiti postojeći broj radnih mesta?		X			
	Da li su pogođena radna mesta u određenom sektoru poslovanja?		X			
	Da li će to imati uticaja na visinu plaćanja?		X			
	Da li će to uticati na lakše nalaženje radnog mesta?		X			

Regionalni društveni uticaji	Da li su društveni uticaji koncentrisani na određeni region ili grad?		X			
Uslovi rada	Da li su pogođena prava radnika?		X			
	Da li se predviđaju ili ukidaju standardi za rad u opasnim uslovima?		X			
	Da li će to uticati na način ostvarenja društvenog dijaloga između zaposlenih i poslodavaca?		X			
Socijalna inkluzija	Da li će to uticati na siromaštvo?	X				
	Da li je pogođen pristup programima socijalne zaštite?		X			
	Da li će se promeniti cene osnovnih dobara i usluga?		X			
	Da li će to uticati na finansiranje ili organizovanje programa socijalne zaštite?		X			
Obrazovanje	Da li će to uticati na osnovno obrazovanje?		X			

	Da li će to uticati na srednje obrazovanje?		X			
	Da li će to uticati na visoko obrazovanje?		X			
	Da li će to uticati na stručno osposobljavanje?		X			
	Da li će to uticati na obrazovanje radnika i celoživotno učenje?		X			
	Da li će to uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?		X			
	Da li će to imati uticaja na akademsku slobodu i samoupravu?		X			
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?		X			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		X			
	Da li opcija utiče na mogućnosti ljudi da koriste kulturne aktivnosti ili da učestvuju u njima?		X			

	Da li opcija utiče na očuvanje kulturnog nasleđa?		X			
Upravljanje	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		X			
	Da li se prema svakom postupa jednako?		X			
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	X				
	Da li opcija utiče na način funkcionisanja političkih stranaka?		X			
	Da li će to imati uticaja na građansko društvo?		X			
Javno zdravlje i javna bezbednost	Da li će to uticati na živote ljudi, kao na primer očekivanu dužinu života ili stopu smrtnosti?		X			
	Da li će to uticati na kvalitet ishrane?		X			
	Da li će se zdravstveni rizik od štetnih supstanci povećati ili smanjiti?		X			

	Da li će biti dejstva po zdravlje zbog promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode odnosno tla?		X			
	Da li će biti dejstva po zdravlje zbog promena u korišćenju energije?		X			
	Da li će biti dejstva po zdravlje zbog promena u odlaganju otpada?		X			
	Da li će to uticati na način života ljudi, kao što su stepen interesovanja za sport, promene načina ishrane, ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		X			
	Ima li posebnih grupa suočenih sa daleko većim rizicima od drugih (određenih prema faktorima kao što su uzrast, rod, ograničene sposobnosti, socijalna ili regionalna grupa)?		X			
Kriminal i bezbednost	Da li to utiče na izgleda da kriminalci budu uhvaćeni?	X				
	Da li to utiče na moguću dobit od kriminala?	X				

	Da li to utiče na nivo korupcije?	X				
	Da li to utiče na kapacitete za sprovođenje zakona?	X				

PRILOG 3: OBRAZAC ZA PROCENU EKOLOŠKOG UTICAJA

Kategorija ekoloških uticaja	Glavni uticaj	Očekuje li se ovakav uticaj?		Broj organizacija, kompanija odnosno pojedinaca na koje će uticati	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Klima i održiva životna sredina	Da li će to uticati na emisiju gasova staklene bašte (ugljen-dioksid, metan, itd.)?		X			
	Da li će to uticati na potrošnju goriva?		X			
	Da li će se promeniti raznovrsnost izvora koji se koriste za proizvodnju energije?		X			
	Da li će biti neke promene cena ekološki povoljnih proizvoda?		X			
	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?		X			
Kvalitet vazduha	Da li će to uticati na emisije zagađivača vazduha?		X			

Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatke vode?		X			
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?		X			
	Da li opcija utiče na izvore vode za piće?		X			
Kvalitet zemljišta i eksploatacija zemljišta	Da li će to uticati na kvalitet zemljišta (u smislu acidifikacije, zagađenja, upotrebe pesticida ili herbicida)?		X			
	Da li će to uticati na eroziju zemljišta?		X			
	Da li će doći do gubitka zemljišta (izgradnjom, itd.)?		X			
	Da li će se dobiti zemljište (dekontaminacijom, itd.)?		X			
	Da li će doći do promene namene zemljišta (npr. od šumskog na poljoprivredno zemljište ili na urbanu namenu)?		X			

Otpad reciklaža	i	Da li će se promeniti količina stvorenog otpada?		X			
		Da li će se promeniti način na koji se postupa sa otpadom?		X			
		Da li će to uticati na mogućnost recikliranja otpada?		X			
Korišćenje resursa		Da li opcija utiče na upotrebu obnovljivih resursa (riblji fond, hidrocentrale, sunčeva energija, itd.)?		X			
		Da li opcija utiče na upotrebu resursa koji nisu obnovljivi (podzemne vode, minerali, uglj, itd.)?		X			
Stepen opasnosti po životnu sredinu		Da li će to uticati na verovatnoću rizika kao što su požar, eksplozije ili nesreće?		X			
		Da li će to uticati na pripravnost u slučaju prirodnih katastrofa?		X			
		Da li je time pogođena društvena zaštita od prirodnih katastrofa?		X			

Biodiverzitet, flora i fauna	Da li će to uticati na zaštićene ili ugrožene vrste ili područja na kojima žive?		X			
	Da li su time pogođeni veličina ili veze između područja prirode?		X			
	Da li će to imati neki uticaj na broj vrsta u određenoj zoni?		X			
Dobrostanje životinja	Da li će to uticati na postupanje prema životinjama?		X			
	Da li će to uticati na zdravlje životinja?		X			
	Da li će to uticati na kvalitet i ispravnost stočne hrane?		X			

PRILOG 4: OBRAZAC ZA PROCENU UTICAJA NA OSNOVNA PRAVA

Kategorija uticaja na osnovna prava	Glavni uticaj	Očekuje li se ovakav uticaj?		Broj organizacija, kompanija odnosno pojedinaca na koje će uticati	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili lični integritet?		X			
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo pojedinca na slobodu?		X			
	Da li opcija utiče na pravo pojedinca na privatnost?		X			
	Da li opcija utiče na pravo na brak ili zasnivanje porodice?		X			
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili društvenu zaštitu pojedinaca ili porodice?	X				
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?		X			

	Da li opcija utiče na slobodu govora?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?		X			
Lični podaci	Da li opcija obuhvata obradu ličnih podataka?	X				
	Da li su zagarantovana prava pojedinca na pristup, ispravku i prigovor?	X				
	Da li je način na koji se obrađuju lični podaci jasan i dobro zaštićen?	X				
Azil	Da li ova opcija utiče na pravo na azil?		X			
Imovinska prava	Da li su pogođena prava na vlasništvo?	X		U	U	
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?		X			
Jednak tretman	Da li opcija štiti načelo jednakosti pred zakonom?	X				
	Postoje li izgledi da određene grupe budu neposredno ili posredno oštećene diskriminacijom (npr. diskriminacija na osnovu pola, rase, boje kože, etničkog		X			

	porekla, političkog ili drugog mišljenja, uzrasta ili seksualnog opredeljenja)?					
Dečija prava	Da li opcija utiče na dečija prava?		X			
Dobro upravljanje	Da li će upravne procedure postati teže?		X			
	Da li se utiče na način na koji uprava donosi odluke (transparentnost, trajanje obrade, pravo na pristup spisima, itd.)?	X		L	L	
	U pogledu krivičnog zakona i propisanih sankcija: da li su time pogođena prava optuženog?	X		L	L	
	Da li je time pogođen pristup pravosuđu?					

PRILOG 5: PROCENA ZNAČAJA

Prva faza definiše svrhu predložene politike, strategije ili programa (Korak 1 Definisavanje svrhe politike) i pokazuje kako se odnosi na jednakost (Korak 2 Kontrola značaja) [obrađuje se posle konsultacija]

Korak 1 Definisavanje svrhe politike

DEFINISANJE SVRHE POLITIKE			
I. Rodni značaj - Korak 1	Naslov politike ili naziv programa	Formiranje fonda za konfiskovanu imovinu	
	Naziv ministarstva / institucije	Ministarstvo pravde	
	Naziv odeljenja / jedinice		
	Direktorat ili Agencija	AUZKI	
	Pravni okvir	Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanim imovinom	
	<i>Kontrolna lista 1 - Kakvo je stanje</i>		
	U oblasti predmetne politike, postoje li razlike između muškaraca i žena u <u>radnoj organizaciji, koje su zasnovane na polu?</u> ⇒ Da li su radna mesta za žene grupisana?	Ne.	

Idejni koncept za izradu nacrtu zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

<p>⇒ Da li žene primaju nejednake plate?</p> <p>⇒ Postoje li predrasude da su ljudi oslobođeni odgovornosti za dužnu pažnju?</p> <p>⇒ Da li se analiziraju razlike između žena i muškaraca u različitim kulturološkim grupama ili zajednicama?</p>	<p>Ne.</p> <p>Ne.</p> <p>?</p> <p>Da.</p> <p>?</p>
<p>⇒ Postoje li bitne razlike u organizaciji ličnih odnosa?</p> <p>⇒ Da li su žene prevashodno zadužene za brigu o porodici?</p> <p>⇒ Da li predmetna politika podrazumeva promenu postojećih normi?</p>	<p>Ne.</p> <p>Da, uglavnom su žene zadužene za brigu o porodici.</p> <p>Ne.</p>

Postoji li nejednaka raspodela resursa između žena i muškaraca?	Ne.
Koja pravila postoje? (Na primer, da li su uloge i rad žena manje vredni?)	Nema.
Kako biste ocenili sadašnje stanje u oblasti sektora / politike u pogledu: ⇒ jednakosti? ⇒ autonomije? ⇒ staranja / odnosa? ⇒ različitosti?	?
Imate li podatke da odgovorite na ova pitanja? *	Ne.
<i>Kontrolna lista 2 - Kakvo će biti stanje</i>	
Da li postoji plan za kreiranje nove politike / programa ili za promenu neke politike?	Da
Kratak opis predložene politike/programa (ili promene koje treba izvršiti u nekoj politici)	Predložena politika je osnivanje Fonda za konfiskovanu imovinu izmenom i dopunom Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanim imovinom

	Koji rezultati doprinose predloženoj politici/ programu (ili promenama koje treba izvršiti u nekoj politici)?	Usvajanje zakona o kojem je reč.
	Šta teži da ostvari predložena politika (ili promene politike)? (Svrhe)	Videti Poglavlje 2 za detaljan opis ciljeva.
	Da li su ciljevi i rezultati politike/ programa (ili promene politike) usklađeni sa promovisanjem jednakosti?	/
Pripremili [ime (imena) i pozicija (pozicije)]		

* Može biti potrebno prikupiti postojeće statističke podatke razvrstane prema polu, primeniti kvalitativna i kvantitativna merenja i obaviti konsultacije sa muškarcima i ženama na koje bi data politika mogla da utiče (radne grupe, doprinosi spoljnih stručnjaka)

Korak 2 Kontrola značaja

KONTROLA ZNAČAJA		
I. Rodni značaj -	Naslov politike ili naziv programa	Osnivanje Fonda za konfiskovanu imovinu
	Naziv ministarstva / institucije	Ministarstvo pravde
	Naziv odeljenja / jedinice	

Idejni koncept za izradu nacrtu zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

Direktorat ili Agencija	AUZKI
Pravni okvir	Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom, Krivični zakonik Republike Kosovo, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo, Zakon o proširenim ovlašćenjima za konfiskaciju imovine.
<i>Pojašnjenje</i>	
Opis predložene politike/programa (ili promena koje treba izvršiti u nekoj politici) i njihovi ciljevi	Predložena politika je formiranje fonda za konfiskovanu imovinu putem izmene i dopune Zakona o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom
Opis ciljne grupe / ciljnih grupa predložene politike/programa	Sva fizička i pravna lica; sudovi i javna tužilaštva; policija, Agencija za upravljanje zaplenjenom ili konfiskovanom imovinom.
Informacije o tome na koga bi mogla da utiče predložena politika / program.	Sva fizička i pravna lica; sudovi i javna tužilaštva; policija, Agencija za upravljanje zaplenjenom ili konfiskovanom imovinom.
<i>Direktni korisnici</i>	
Učešće prema polu	Učešće prema polu biće: žene i muškarci
Resursi prema polu	Oba pola.

Ocene i vrednosti prema polovima	-
Prava prema polovima	-
<i>Indirektni korisnici</i>	
Ima li indirektnih korisnika predložene politike / programa (npr. rođaci direktnog korisnika, obližnji gradovi, ...)?	
Kako će predložena politika / program da utiče ba svaku grupu indirektnih korisnika? ⇒ Pozitivni uticaj ⇒ Negativni uticaj	
<i>Procena</i>	
Ima li naznaka ili dokaza o visokom ili niskom učešću ili prihvatanju od različitih grupa? ('visoka, niska, ili srednja stopa uticaja')	
Ima li naznaka ili dokaza da različite grupe imaju različite	

	<p>potrebe, iskustva, brige i prioritete u odnosu na predloženu politiku / program? ('visoka, niska, ili srednja stopa uticaja')</p>	
	<p>Da li su prethodne konsultacije sa relevantnim grupama, organizacijama ili pojedincima pokazale da im određene politike prave posebne probleme? ('visoka, niska, ili srednja stopa uticaja')</p>	
	<p>Postoji li mogućnost za bolje promovisanje jednakih mogućnosti ili dobrih odnosa kroz izmenu predložene politike / programa?</p>	<p>Da, postoji mogućnost za promovisanje jednakih mogućnosti i dobrih odnosa kroz izmenu predložene politike / programa.</p>
<i>Zaključak</i>		
	<p>Koji je zaključak? * ⇒ Obrazloženje ⇒ Glavna pitanja, ukoliko ih ima ⇒ Fokus grupe, ukoliko ih ima</p>	<p>Postoji značaj predloženih politika.</p>

Pripremili [ime (imena) i pozicija (pozicije)]

* Ili nema promena u politikama, funkcijama ili uslugama (npr. izveštaj 'samo u svrhu informisanja'), ili je tek nedavno završen IAG (E); jasno je da ne postoji relevantnost; ili puna procena ako se traži mera uticaja

II. Procena rodno uticaja

Ova faza je nužna za ostvarenje jednakosti i jednak razvoj kroz predloženu politiku / program (Korak 3 Analiza rodne osetljivosti) Na osnovu nalaza prikupljenih u preliminarnoj fazi, ovde se ispituju i razne opcije i procenjuju pozitivni i negativni uticaji na ciljne grupe (Korak 4 Stepen merenja).

Korak 3 Analiza rodne osetljivosti

ANALIZA RODNE OSETLJIVOSTI *		
II. Procena rodno uticaja - Korak 3	Naslov politike ili naziv programa	Osnivanje Fonda za konfiskovanu imovinu
	Naziv ministarstva / institucije	Ministarstvo pravde
	Naziv odeljenja / jedinice	
	Direktorat ili Agencija	AUZKI
	Pravni okvir	Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanom imovinom, Krivični zakonik Republike Kosovo, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo, Zakon o proširenim ovlašćenjima za konfiskaciju imovine.
<i>Analiza uticaja**</i>		

Idejni koncept za izradu nacrtu zakona o izradi Fonda za konfiskovanu imovinu

	Ima li dokaza o prirodi problema?	Da, postoji dokaz vezano za prirodu problema.
	Kakav je mogući uticaj politike? (Pozitivan/Negativan/Neutralan)	Mogući uticaj politike pozitivne je prirode.
	Ako postoji uticaj: ⇒ Kako će predložena politika /program uticati na muškarce i žene? (navesti glavne uticaje) ⇒ Na koga će uticati? (za svaki glavni uticaj) – neposredno – posredno ⇒ Sažetak dokaza (za svaki glavni uticaj)	
<i>Mogućnosti za promovisanje pozitivnog uticaja</i>		
	Ako nema uticaja, postoje li mogućnosti za razvoj politika tako da promovišu pozitivan uticaj ili rodno transformativnu politiku?	Ne, ne postoje.
<i>Ispitivanje dokaza</i>		

	<i>Kraći sažetak</i>	<i>Potkrepljujući dokazi (kvalitativni i kvantitativni) ***</i>
<p>Kakve su razlike u ovom pitanju? Imajte u vidu različite / zasebne uticaje na žene i muškarce i prepoznajte sledeće posledice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Uloge i odgovornosti žena i muškaraca (unutar sektora) ⇒ Imovinu i resurse koje dobijaju žene i muškarci (vezano za predložene politike) ⇒ Vlast i odlučivanje u kojima žene i muškarci učestvuju na različitim nivoima, kao što su porodica, zajednica, karijera) ⇒ Potrebe, prioritete i perspektive žena i muškaraca 	Ne postoje razlike.	
<p>Koji su faktori društvenog, kulturnog, ekonomskog i političkog uticaja? Pronađite razlike između žena i muškaraca u oblasti (oblastima) analize uticaja iz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Učešća (zastupljenost žena i muškaraca na pozicijama 	Nije relevantno za politike kojima se bavimo.	

	<p>donošenja odluka, sastav ciljnih grupa...)</p> <p>⇒ Resursa (vreme, mesto, informisanost, politički i ekonomska moć, školovanje i osposobljavanje, nove tehnologije, zdravstvene usluge, stanovanje, obrazovanje, mobilnost, ...)</p> <p>⇒ Normi i vrednosti (odnosne uloge, stavovi i ponašanje žena i muškaraca, nejednakost u opisima stereotipa o muškarcima i ženama, ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - podela rada prema polu - organizovanje privatnog života - građanska organizacija <p>⇒ Osnovna prava (ljudska, građanska, politička, neposredna ili posredna rodna diskriminacija, pristup pravdi, ...)</p>		
	<p>Koje politike / zakoni postoje u ovoj oblasti? Da li odražavaju dokaze koje ste utvrdili?</p>	<p>Krivični zakonik Republike Kosovo, Zakonik o krivičnom</p>	

		postupku Republike Kosovo, Zakon o proširenim ovlašćenjima za konfiskaciju imovine.	
	Da li je u toj oblasti bilo nekih rodno relevantnih promena? Ako je bilo: ⇒ Navedite koje? ⇒ Kako je došlo do tih promena?	Popuniti posle konsultacija.	
	Da li su do danas doveli do neke merljive promene u iskustvima žena? Ako nisu: ⇒ Zašto nisu? ⇒ Nije bilo lobiranja? ⇒ Da li su metode lobiranja bile neefikasne? ⇒ Da li su prepoznate neke druge prepreke?		
	Da li predložena politika rešava potrebe žena i muškaraca, imajući u vidu njihove različite interese, uloge i pozicije? Utvrđite koje su mogućnosti za podršku praktičnim potrebama		

	<p>žena i strateškim interesima da bi se doprinelo otklanjanju postojećih nejednakosti i da bi se promovisala jednakost žena i muškaraca:</p> <p>⇒ U stopi učešća</p> <p>⇒ U raspodeli resursa, dobiti, zadataka i odgovornosti u privatnom i javnom životu</p> <p>⇒ U vrednostima i pažnji koja se posvećuje osobinama, ponašanju i prioritetima muškaraca i žena?</p>		
	<p>Da li će predložena politika / program promovisati...:</p> <p>⇒ jednake prilike</p> <p>⇒ dobre odnose</p> <p>... između osoba različitog pola?</p>		
	<i>Sugerisana poboljšanja, revidiranje mera ublažavanja ili alternativnih politika</i>		
<p>Ako se prepozna neki negativni uticaj, koje mere se mogu preduzeti kako bi se smanjio negativni uticaj politike?</p>	<p>Popuniti posle konsultacija.</p>		

	Ako se prepozna neki pozitivni uticaj, koje mere se mogu preduzeti kako bi se uvećao pozitivni uticaj politike?	
<i>Pripremili [ime (imena) i pozicija (pozicije)]</i>		